

TURRAPPORT RÜGEN 3/10 – 6/10 2013

Henning Skjelborg, DOF Køge Bugt

Traner i store flokke på fourageringspladserne er et fascinerende syn. Og ikke blot synet af dem, men også den kurrende lyd fra tusindvis af fugle er betagende.

Vi er nogle stykker fra DOF Køge Bugt, der har været ved de kendte pladser, Hornborgasjön og Yngsjö i Sverige om foråret, og vi har været i Hortobágy i Ungarn om efteråret. Nu var turen så kommet til Rügen, hvor der skulle raste ca. 60.000 i oktober måned.

Vi var 7 personer i 2 biler: Gitte og Allan Kruse, Aoi og Henrik Bringsøe (Henrik er herpetolog!), Marta Grun, Mogens Samuelsen og undertegnede Henning Skjelborg.

Torsdag 3. okt. var der afgang fra Køge kl. 7:00. Med færge fra Gedser kl. 9:00, hvor der så er rigelig tid til at indtage et solidt morgenmåltid i restauranten. Overfarten til Rostock er ca. 2 timer. Fra vore tidligere ture denne vej ved vi, at midt i havneindløbet mellem Warnemünde og Rostock er der en sandbanke til bagbords side, der rummer en del vadere, men denne gang var det dejlige solskin en forhindring, så vi kunne kun i modlyset skelne de sædvanlige måger og skarver.

Efter få km ad motorvejen mod Berlin kom afkørslen mod Stralsund, Hovedvej 105. Vi kom til at holde i kø mindst en ½ times tid, og vi erfarede, at 3. okt. var en helligdag (og mange havde sikkert benyttet lejligheden til at holde lang weekend)! Efter 30 km observeredes de første trækkende traner, og kort efter før Löbnitz måtte vi gøre holdt! Der stod ca. 1.000 traner på en nylig høstet majsmark. En traktor, der harvede samme mark, anfægtede ikke tranerne.

Flokke af hjejler, viber og stære var konstant i luften, ligesom landsvalerne enkeltvis strejfede rundt.

*På den nyhøstede majsmark ses ca. 1.000 fouragerende traner, der ikke tager notits af traktoren.
Foto: Aoi Bringsøe.*

Efter endnu nogle km ad landevejen, drejede vi mod nord i retning af Groß Moordorf, hvor der skulle være et info-center. Undervejs passeredes en lille parkeringsplads, der var propfyldt med biler, så vi kørte forbi, men kunne se, at der traner i massevis. I informationscentret fik vi nyttige informationer til vores videre færd. En af de bedste observationspladser viste sig at være den p-plads, vi just havde passeret, nemlig Günzer See. En delvis udtørret sø. Vi kørte de få km og fik vore biler manøvreret ind i vrirflen.

Ca. halvdelen af gæsterne var ikke-ornitologer, der blot lige ville se et par traner, så vi kunne få lejlighed til at vise os fra vores bedste side og stille vores teleskoper til rådighed! Der var vel 1.000 traner. Der var desuden nogle hundrede blisgæs, nogle sædgæs og en del grågæs. 2 gamle havørne fik gæssene på vingerne, mens tranerne var helt uanfægtede. Rørhøg, Blå Kærhøg, Musvåge, Rød Glente og Ravn kom med på listen. Marta påstod, at hun så en Sølvhejre, "men nu gik den ned i rørene!". Hun blev straks bortdømt, men kort efter fuldt rehabiliteret, da vi alle 7 så den komme frem igen!

Turen gik derefter mod den nordligste del af fastlandet, der grænser op til nationalparken. Vi kørte til 2 udsigtspunkter: Zarrenzich og Barhöft. Udsynet var ikke det bedste, men 4 havørne var nu ikke så ringe!

Fra Klausdorf til Prohn tog vi en lille vej tæt på kysten ved Prohner Wiek. På marken samledes ca. 2.000 traner, inden de gik mod overnatningspladserne på selve Rügen. En husrødstjert viste sig ved nogle forfaldne bygninger.

Vi vendte så næsen mod Stralsund og videre over den nye højbro til Rügen. Vi skulle bo tre dage i Bergen midt på Rügen. Det var en forbavsende stor by med krogede gader med brosten. Det skulle vise sig, at det ikke var første gang, vi forbavsedes over byerne. Der var fine små landsbyer og større badebyer med patricierhuse og store badehoteller. Og jernbaneforbindelser mellem de største byer!

Vi blev indlogeret og lod os beskænke med et par store fadøl under planlægningen af vores videre færd de næste dage. Hotellet serverede veltillavet og solidt aftensmad, så mætte og veltilfredse efter en god lang dag med ca. 5.000 traner i bagagen kunne vi gå til ro.

Fredag 4. okt. startede vi med at udforske Nonnensee lige uden for Bergen. Og vejret var stadig fint med sol og lidt blæst. Der er god parkeringsplads lige ved Ringvejen uden for byen. En dobbeltbekkasin flaksede rundt ved parkeringspladsen. Vi gik ca. 1 km ad naturstien og fik godt udsyn til ænderne på søen, blandt andet en del knarænder. Lille Lappedykker så vi en enkelt af, og minsandten om ikke en gransanger lige skulle give et par tjiftjaf. Dværghmåger jagede over søen og digesvaler over stien. Lige før fugletårnet, som desværre var spærret for adgang pga. manglende vedligeholdelse. En ældre gråskægget mand, som vi antog for en lokal pensionist, der gik tur med en kikkert, stoppede op og begyndte at forelæse for os søens genetablering, fuglelivet omkring søen, guidede ture! Han var overraskende velorienteret! Efter ½ time skiltes vi, og Henrik bad lige om hans navn for en ordens skyld. Det var just Herr Joachim Kleinke! Den Kleinke, Henrik havde skrevet til under planlægningen af vores tur! Det var dog noget af et sammentræf. Han var formand for NABU (Naturschutzbund Deutschland) Rügen, så tro pokker, han var velorienteret!

Inden vi forlod søen, fik en havørn ænderne på vingerne, og en forsinket hvepsevåge kom lige over hovedet på os.

Vi var heldige at møde Joachim Kleinke, formand for NABU Rügen, ved Nonnensee. Han havde stor viden om søen og dens fugleliv. Foto: Henrik Bringsøe.

*Hvepsevåge fra Nonnensee.
Foto: Henrik Bringsøe.*

Vi kørte derefter mod Glowe ved Tromper Wiek. Mellem Bobbin og Glowe havde vi fået anbefalet en lille sø syd for landevejen. Der var desværre så meget rørvekst, at vi opgav og kørte ud på landtangen lige efter Glowe.

Vi måtte igennem en sandet fyrreskov for at nå stranden. I skoven var nok "dagens fugl", Topmejse! Som eneste jyde blandt 7 var jeg ikke så nem at imponere, for Topmejse var med på listen på næsten alle mine ture som ung knægt i det østjyske. Men ok, det er 30 år siden, jeg sidst har set den i Danmark, så jeg delte euforien. Fuglekonge og Sortmejse flankerede Topmejse.

Vest for Glowe ved Tromper Wiek så vi flere topmejser. Denne har travlt med at fange småinsekter.
Foto: Henrik Bringsøe.

Vores havobservation gav 10 Sortstrubet Lom, 5 Knortegås og en enkelt Splitterne.

Turen gik så tværs over Wittow til Dranske, hvor vi kørte sydpå til vejen endte. Frokosten skulle indtages i læ for den ret stridende blæst, og vi fandt en dejlig gryde med udsigt mod vest. Under transporten af forsyningerne fra bilerne til stranden kunne jeg notere en ny art: En falden kvinde! Heldigvis skete der kun materiel skade – et par huller i bukserne – og jeg har lovet anonymitet! Men det gav da anledning til en ekstra hjertestyrkning fra vores medbragte mikstur.

Fra Dranske tilbage igen rundt langs Wieker Bodden og sydpå mod Wiek og videre mod færgelejet, "Wittower Fähre" for at bringe os til Schaprade og Streu. Undervejs mødte vi store flokke Hjejler og fra færgeturen – ca. 10 minutter - fik vi 2 Havørne, der sad på en sandbanke. En sti fra Streu skulle føre ud til et udkikspunkt, hvor vi kunne se over mod halvøen Ummanz, som skulle være dagens slutdestination. Vi opgav den videre færd, idet vi mente, at rørene dækkede for meget for udsynet, så vi besluttede os for hurtigt at køre rundt om Udarser Wiek for at nå Tankow på Ummanz, hvor tusindvis af traner skulle overnatte. Der var begyndende træk mod overnatningspladsen, og vi talte på marken uden for Schaprade 200 stk.

Efter Waase mod Tankow, og så var der et forbudsskilt med teksten "Anlieger frei"!! Der blev svovlet lidt i min bil. Der holdt en lille firehjulstrækker, og en mand med en påklædning som en skovarbejder sad og rensede svampe. Jeg spurgte ham, om vejen virkelig var spærret, og han spurgte: "Kranich?" "Jah" "Dann sind Sie Anlieger!" og han gav med en fejende bevægelse tegn til at køre. Vi kørte ca. 2 km ad en vej med 2 rækker betonfliser. Der er vigepladser undervejs. Efter første km er der et udsigtspunkt, men vi kørte til enden, hvor der var et stort tårn og et kursuscenter. Der holdt masser af biler og sågar en turistbus! Så man skal altså ikke lade sig afskrække af forbudsskiltet.

Vi lod os fortælle, at aftenen før havde der rastet tusindvis af traner på engene. Vi så en del flokke, sammenlagt ca. 3.000, men de syntes i aften at ville overnatte på den anden af side af Udarser Wiek – altså just der, vi var en time forinden! Ak ja. Som trøst passerede der 3 havørne, så med en dagsration på 6 havørne og nogle tusinde traner kunne vi ikke være utilfredse, og mens det begyndte at skumre, kørte vi mod Bergen. Vi nettede os en anelse og begav os op i byen og fandt et udmærket spisested med lokale retter.

Lørdag 5. okt. var vejrguderne os ikke mildt stemte! Vi havde tjekket vejrudsigten, og vi var forberedte. Lidt dis og småregn mødte os fra morgenstunden.

Første stop var Sassnitz, hvor der skulle være gode muligheder både i og uden for havnen. Efter en times afsøgning blev vores resultat en rigtig "landkrabbe" – en enkelt Gærdesmutte i krattet ved skrænterne. Vi satte vores lid til kysten ved Prora. Her ligger i øvrigt et levn fra 30'ernes Tyskland: Et mere end 2 km langt – og forfaldent – feriekompleks. Heldet var heller ikke her på vores side. Et par Toppet Lappedykker og en Sildemåge. Gudskelov var der igen i fyrreskoven Topmejsje og Fuglekonge.

Seebad Prora: Hitlers storstilede projekt til masseturisme nåede aldrig at blive taget i brug. Det var hans tanke, at alle tyske arbejdere skulle have én uges ferie om året i den sunde havluft! Foto: Henrik Bringsøe.

Efter at have sat Henrik af, for at han kunne få tid til at gå med snuden i jordhøjde på jagt efter krybdyr, gik turen til Binz, en gammel fornem badeby med pittoreske patriciervillaer samt masser af turister sigtede vi efter Sellin og lige før byen til højre og sydpå af en meget smal vej, der endte blindt ved Moritsburg. Vi gjorde holdt efter 1 km og afsøgte søen. Et halvt hundrede Knarænder, Hvinand og Taffeland blev det til, mens en Sortkrage fouragerede på engen og et Halemejsje-tog passerede forbi.

Fra enden af vejen gik vi ned til den lille by, Moritsburg, og herfra op til udsigtspunktet ovenfor. Der var en fantastisk udsigt, trods det disede vejr.

Sen frokost blev indtaget under læ af autocamperens markise, mens vi ligeledes fordøjede dagens "høst" – eller rettere mangelen på samme. Autocamperen kørte tilbage for at samle Henrik op, og vi andre tre holdt lige ind på en skovvej for at vente. Selv om det regnede, måtte vi af forskellige årsager forlade bilen en kort stund – just som en flok Lille Korsnæb slog sig ned i granerne.

Aftenen skulle helliges det kulturelle – et flertal på 6 mod 1! Stralsund er på Unescos liste over kulturarv, og byen er bestemt værd at se. Minsandten om ikke Husrødstjert stadig sang i det begyndende tussmørke.

Som et plaster på såret til "mindretallet" lykkedes det os at finde et sted, hvor man kunne få Schweinehaxen!

Søndag 6. okt. var hjemrejse. Kl. 8:00 forlod vi Bergen. Mødetid i Rostock kl. 10:45, så vi havde tid til observationer undervejs. Vi så adskillige flokke af trækkende traner, og ved Löbnitz, hvor vi på udturen så omkring 1000 stykker på en majsmark, der var ved at blive pløjet, kunne vi konstatere, at marken nu var pløjet færdig, og at der så stod 1000 traner (den samme flok?) på den anden side af vejen.

Der var lige tid til lidt indkøb i bordershoppen, inden vi afsejlede kl 11:15. Kort før Gedser spottede vi lige 10 trækkende Dværgmåger.

Den resterende proviant skulle indtages ved Gedser Fuglestation, hvorefter vi ville vandre ud til Sydstenen. 4 Knortegås, 12 Rød Glente, 3 Fjeldvåge, 2 Spurvehøg og 1 Vandrefalk kunne sætte et punktum for vores tur. Artsmæssigt nåede vi ikke langt – 83 – men vi fik, hvad vi gik efter: Over 10.000 traner.

Vi syv turdeltagere får lidt godt til ganen i Prora! Fra venstre ses Marta, Henning, Mogens, Allan, Gitte, Aoi og Henrik. Foto: Henrik Bringsøe.

ARTSLISTE

Sortstrubet Lom
Lille Lappedykker
Toppet Lappedykker
Skarv
Sølvhejre
Fiskehejre
Knopsvane
Sangsvane
Sædgås
Blisgås
Grågås
Kanadagås
Knortegås
Pibeand
Knarand
Krikand
Gråand
Skeand
Spidsand
Taffeland
Troidand
Ederfugl
Hvinand
Toppet Skallesluger
Rød Glente
Havørn
Blå Kærhøg
Rørhøg

Vandrefalk
Spurvehøg
Musvåge
Fjeldvåge
Tårnfalk
Hvepsevåge
Blishøne
Trane
Hjejle
Vibe
Dobbeltbekkasin
Småspove
Dværgmåge
Hættemåge
Stormmåge
Sildemåge
Sølvmåge
Svartbag
Splitterne
Ringdue
Tyrkerdue
Stor Flagspætte
Sanglærke
Landsvale
Digesvale
Engpiber
Hvid Vipstjert
Gærdesmutte
Rødhals

Husrødstjert
Solsort
Gransanger
Fuglekonge
Halemejse

Topmejse
Sortmejse
Blåmejse
Musvit
Spætmejse
Skovskade
Husskade
Allike
Råge
Gråkrage
Sortkrage
Ravn
Stær
Gråspurv
Skovspurv
Bogfinke
Grønirisk
Stillids
Grønsikken
Tornirisk
Lille Korsnæb

Den kystnære fyrreskov ved Glowe med bl.a. Topmejse, Sortmejse og Spætmejse. Foto: Henrik Bringsøe.